

MULT és JELEN

ERDÉLYI HIRLAP.

Megjelenik e' historiai és politikai erdélyi hirlap minden héten kétszer vasárnap és csötörtökön **Hon és Külföld's Kolozsvari Hé-
tílap** melléklapokkal ötödfél iven. Félévi előfizetés díja **6-hat rft ezüstben**. Minden es. k. postán lehet előfizetni, vagy a' pénzt biztos alkalomtól
szerkesztőhöz békülden. Mindennémű hirdetések a' Hétilapban adatnak-ki, mely szombaton Kolozsvarit külön is szétosztatik.

ERDÉLY ÉS MAGYARORSZÁG.

Nyugalmozás és kinevezések. Ő cs. s apost. kir. Felsége Szerencsy István magyarországi kir. személynökök — jövő hivata-
sárolói gondoskodás fenntartása mellett — hivata-
lától felmenteni, s tekintetbe vévén többévi szol-
gálatjait különös kegyelemből eddigi fizetését
meghagyni, — kir. személynökké pedig Zarka
János magyar kir. udv. cancelláriai előadó udv.
tanácsost kinevezni klmesen méltóztatta. (B. H.)
Radnai kir. bányásznagyi hivatal ellenőrije
Fornszek Gusztáv a' tartományi kir. bányász-
törvényszéknél első titoknokká nevezetett.

Kolozsvari ujságok. A' mult
vasárnap aug. 22-n este kettős tűzijáté-
kunk volt. Az nap adta Fischer Antal
3-b és utolsó tűzijátékát az arenában a' sé-
tater javára, de a' mi mind kettőnek tete-
mes kárával végződött. A' második szakasz
első mutatványa alig kezdődött-meg, midőn
az arenái színpadon bal-felől nagy ropogás
közt alólról terjedő s mind szélesebben
feléle emelkedő tűz látszik. Előbb hirtelen
valami nagyszerű mutatványnak hitte a' közön-
ség, de a' családásnak hamar vége lett, mert az
ott lévő nagyobbik fakunyhó gyult-meg, s a'
tűz az abban lévő sok tűzanyag és készen
lévő röppentyűk felforrbanása következtében
elleneállhatatlan erővel terjedett. Fischer
Antal ugyan is itteni működését végezvén
Nagyváradra volt visszaindulandó, hogy o-
da sept. 12-re várt kir. helytartó István
főherczeg ő csász. és kir. Fennségének meg-
érkezését nagyszerű tűzijátékkal innepelje-
meg, mely célra elkészített sok darabjait
műszereivel s vasas ládájával mint szintén
egy kedves vizslájával együtt azon kunyhó-
ban zárta-bé. A' mint a' kunyhó belsejében
a' tüzet megpillantá, oda szaladt és kinyi-
totta, hogy legalább ládáját, abban lévő
1665 v. forintjával megmenthesse, de a' tűz
már akkora erőre kapott hogy a' közelítés
lehetetlen volt. Így a' kunyhó s minden
abban lévő holmijé s kutyája is a' lángok
martaléka lett, a' nyolczszáz váltó rftba ke-
rült kunyhóval együtt, valamint a' körülötte
lévő fák is tetemes romlást szenvedtek. Vagy
szikra hullott-bé, vagy pedig szándékosan égő
szivart hánytak-bé a' kunyhó egy hasadásán.
Lehet képzelni a' számosan felgyült néző köz-
önségnek a' ne-m várt tűz kiütése követke-
ztében történt remülését, a' padokról nagy
zaj és tolongás közben felugrását, s külö-
mböző irányban szaladását, kivált a' színpadhoz
közelebb esőknek, miből sok kár is történt,
nőknek mint férfiaknak köntöse elhasadt,
többen keszkenőt, karpereczet, szivartartót
sőt pénztárczát is veszítettek-el, jelesen egy
ifju báró tárczája 200 pfrrtal azon zavar kö-
vetkeztében zsebéből kibullott. Fischer azon
ígéréte mit a' színlapon tett, hogy az elő-
adást „valódi nagyszerűleg meglepő“ mu-
tatvány fejezi-bé, — borzasztólag beteljesed-
ett. Tudva van, hogy hét évvel ez előtt
éppen ezen napokban történt Fischer tűzi-

játéka alatt kir. kormányzó n. gr. Kornizs
János úr ő nmlga halála hirteleni guttaütés
következtében.

Közelebből megjelent irodalmi ujdön-
ságok: „Erdélyország stáistikája. Irta Kő-
váry László. Első kötet Kolozsvarit 1847
(Tilsch János tulajdona) 8.“ (181/2 iv) Ára
2 rft pengőben. (Bővebben fogjuk ismertetni.)
„Állattan. Egész Frankhonban törvényes bevett
tanodai kézikönyv. Irta Milne Edwards
— fordította Nagy Péter IV-k füzet. 1 rft
20 kr. pengőben. E' füzet az említett munka
bévégezte van. Bolti ár kemény kötésben s
439 ábrából álló átlással 5 rft pengő.“ —
„A' Szentírás gyöngyei: vagy is Bibliai legjele-
sebb mondatok betűrendszerint. Kiválogatta
Kis Mihály sepsi-árkosi unitárius pap és es-
peres. Kolozsvarit 1847 (Tilsch János tulajdo-
na.) Ára 40 kr peng. Derék s kivált vallás-
tanítóknak eléggé nem ajánlható gyűjtemény.

Városunkban közelebből a' skarlát és
vérhas kezdett uralkodni, s több gyerme-
kek lettek mind kettőnek már áldozatai.
Az utolsó nyavalyát a' sok éretlen gyümölcs,
melyet piacunkon szabadon s a' mellett jó
drágán árulnak, nagy mértékben előmozdi-
ja. Vajha a' nemes rendőrség csoportos gond-
jai közt figyelmét erre is kiterjesztené!

Közelebből egy Debreczenből jövő s
Kőhalomba rendelt katonaoorvos a' magyar
vendégszeretnek nem igen kedves bizony-
ságot tapasztalá, mert a' mint aug. 20-ra
virradó éjjel Nagykapusról, természetesen
ökor előfogattal jött Kolozsvarra, s a' nyar-
galó kor dacára is lassan haladott, útköz-
ben párnaszákját a' szekér hátuljában kivág-
ták, s abból kihúzott matrácját, párnáit
több darab fejérművel együtt elorozták.

Országgyűlési közlés. Az
aug. 14-kén tartott hetvenötödik
országos ülés. (Vége.)

Kir. kormányzó: A' vitás nagyobb
részt bevégeztetvén, ne méltóztassanak a'
tek. KK és RR oly tárgyakra átmenni, me-
lyek szorosan a' tanácskozáshoz nem tartoz-
nak. Egyébiránt úgy látom, hogy a' KK és
RR többsége a' mellett van, hogy most kül-
dessék-fel egy felirat, melyben a' megaján-
lott ujonczok száma terjesztessék fel, s mely-
lyel egyszersmind tudtára adassék ő Felsé-
gének, hogy a' KK és RR később e' rész-
ben törvényt fognak felküldeni, valamint
egy másik törvényt a' kiállítás modalitásá-
ra nézve is. Úgy vélem ez volt Doboka-megye
tisztelt főispánjának vélekedése.

Küküllő-m. főispánja: Talán nem
értettem tisztán a' dolgot, mert szükséges-
nek látom, hogy a' Doboka-m. t. főispán ő
mlga által tervezett 1-ső törv.cikkben még
egy szóval több mondassék, hogy t. i. a'
kormánynak felhatalmazása az ujonczok álli-
tására nézve benn foglalassék.

Kir. kormányzó: Ha Doboka-megye
t. főispánjának vélekedése elfogadtatik, úgy

azt, mit Küküllő-m. t. főispánja most mon-
dott, bémehet a' feliratra.

Felsőfejér-m. k: El lévén határozva,
hogy előre felírás küldessék, mi az állítás
módját illeti, utasításomnál fogva, a' bizott-
mányi munkálatban felállított elvek szerint
kivánom azt megtéetni. — Mi Doboka-me-
gye főispánja által előadott azon megjegyzést
illeti, hogy egyik törv.czikktől a' másik ne
függessztessék fel, ezt talán a' 2-dik feliratra
meg lehetne említeni.

Kir. kormányzó: Úgy vettem észre
a' t. doboka-m. főispán úr második előadá-
sából, hogy azon előleges felírásban kimon-
datni kívánta, a' KK és RR köszönetének ki-
jelentése mellett, hogy ennyi s ennyi ujon-
czokat ajánlanak, kimondván egyszersmind,
hogy aziránt törvényt is maga idejében ki-
vánta felküldeni, valamint egy másik tör-
vényt is, melyben a' kiállítás módját kíván-
ják elhatároztatni, s melyre nézve előlegesen
is azt nyilvánítják, hogy ha ő Felsége ezen
módot ez országgyűlésen nem is erősíthetné-
meg, még is ohajtják, hogy azon elvek sze-
rint történjék a' korm.szek által a' kiállítás,
melyek ezen felterjesztett modalitásba ki van-
nak fejezve.

Doboka-m. főispánja: Ő Felségének
azon 2-dik törv.czikket, mely a' modalitásról
szól, azon kéréssel küldjük fel, hogy ő Fel-
sége azt megerősíteni méltóztassék, de hogy
ha azon eset jöne-elő, hogy az meg nem e-
rősíthetnének, kérjük ő Felségét, hogy az
abban kijelentett elvek szerint méltóztassék
a' kiállítást végrehajtatni.

Fogarasz v. k: Nem látom helyességét
annak, hogy egyik postán menjen-fel egy fel-
irat, melylyel 11,000 ujonczot ő Felségének
felajánlunk, s a' másik mellett ismét aján-
lunk ő Felségének törv.cikk mellett 11,000
tirot és így ha csak ugyan egy feliratot e-
lőre kell bocsátani, abban csak ennyit mon-
danék: hogy az orsz. RR a' dolgot tanács-
kozás alá vették s legrövidebb úton fogják
ő Felségének felterjeszteti az ujonczok fel-
ajánlásáról törv.czikket.

Doboka-m. főispánja: Valamint e-
lőbb is mondtam, nagy nehézséget nem lát-
tok abban, ha az első felirattal egyszersmind
az ajánlásról s a' számot magában foglaló
mennysiségről törv.cikk is felterjesztetik és
így ha némelyeknek megnyugvására szolgál,
megegyezem abban, hogy az első felirattal
a' törv.cikk is felmenjen.

Kir. kormányzó: Így tehát a' KK és
RR kívánsága az, hogy a' felirattal az első
törv.cikk, mely semmi egyebet nem foglal-
na magában, mint a' felajánlandó ujonczok
számát, küldessék-fel azon hozzátétellel, hogy
a' KK és RR, mihelyt az ujonczok állításá-
ra nézve tanácskozásukat bevégezendik, e'
részben más törv.czikket is fognak ő Felsé-
ge elibe terjeszteti, azon kéréssel, hogy méltó-
ztassék ő Felsége annak idejében azt is

megegerősíteni; hogy ha azomban még is valamiképpen ezen megerősítés elmaradna, legalább az ezen törv.cikkben kijelentett elvek szerint méltóztassék ő Felsége az ujonczok kiállítását elrendelni.

Egy kir. h. és udv. tit: Megnyugsom kir. kormányzó ő nmlgának kijelentésében, hanem nem értettem, hogy méltóztatott ő nmlga kijelenteni, hogy a' feliratba tisztán tétessék-e az, miszerint 1-ször a' KK és RR hálas köszöneteket nyilvánítják az iránt, hogy ő Felsége alkotmányos joguk gyakorlatára alkalmat nyújtott? 2-or Hogy a' KK és RR készek addig is, míg a' kiállítás modalitása iránti törv. keletkeznék, az idő sürgető volta 's a' szükségesség tekintetéből, ő Felsége által kívánt summát megajánlani, 's annak kiállításában megegyezni, hogy t. i. ezen summát ő Felsége, kir. korm.széke által a' KK és RR által kidolgozandó rendszer szerint vehesse ki.

Kir. kormányzó. Én Doboka-m. t. főispánjának előadását úgy vettem fel, miszerint a' feliratban jelentessék ki, hogy az orsz. RRei közelebből fognak ő Felségének a' kiállítás módjára nézve törvényt felterjeszteni 's előre kérik ő Felségét, azon törvényt úgy méltóztassék helybehagyni, hogy az állítás a' szerint történhessék; hanem azon esetben, hogy ha ez, egy vagy más módon meg nem erősíthetnék, kérik egyszersmind ő Felségét, méltóztassék oly rendelkezéseket tenni, hogy az ujonczok kiállítása a' KK és RR által megállított elvek szerint menjen véghez.

Egy kir. és udv. tit: Nincs ellenemre, hogy a' számról irandó 1-ső törv.cikk, az első felirattal egyszerre terjesztessék ő Felsége elibe.

Kir. kormányzó: A' rövidebb törv.cikk tehát most rögtön megy fel a' felirattal. Hátra volna még az ujonczok iránti, mai napon felolvasott tudósítás, de úgy látom, hogy a' KK és RR még eziránt előlegesen kívánnak tanácskozni, felszólítom tehát a' KK- és RRet, hogy a' tárgynak sürgetősége tekintetéből, méltóztassanak előleges tanácskozásukat úgy intézni, hogy az holnap megtörténvén, hétfőn e' tárgy iránt országos ülés tartathassék. — Ezzel az ülésnek vége lön.

Az aug. 16 n tartott hetvenhatodik országos ülés. — Kir. kormányzó ő nmlga elnöklete alatt. Tárgy: Az ujonczállítás.

Egyik ítélőmester: Oda, hol a' küldöttségnek jelentése foglaltatik, jegyzőkönyvbe bé lehetne írni a' maga egész kiterjedésében ezen kimutatást.

Elnök: Ezen kimutatásnak talán inkább az iratok között lenne helye.

Fogarasz-v. köv: Ezen kimutatás nem annyira az orsz. RReihez küldetett volt, mint a' bizottmányának adatott volt által, 's így a' jegyzőkönyvbe nem megy egyéb, mint a' KK és RR bizottmányának jelentése, mely tulajdonképpen ugyan azt foglalja magában.

Elnök: Én is úgy gondolom, hogy csak a' szóval történt jelentésnek kell jegyzőkönyvbe menni.

Udvarhely-szék k: Helyesebbnek tartanám, ha ezen kimutatás inkább a' jegyzőmintsem irománykönyvbe menjen.

Elnök: Némelyek a' KK és RR közül azt kívánják, hogy a' jegyzőkönyvbe menjen ezen kimutatás, méltóztassanak e' részben határozni.

Egy kir. táb. számf. ülnök: Elég-ségesnek tartom, ha a' jegyzőkönyvbe megy a' bizottmányának jelentése, a' kimutatásnak itt semmi helye.

Doboka-m. főispánja: A' bizottmány jelentése éppen olyformán történt, mint azt a' kimutatás tartalmazza, 's így minden esetre a' jegyzőkönyvben benn lesz.

Elnök: Méltóztassanak már most a' KK és RR napirendhez szólani, t. i. hogy mennyi ujoncz ajánlatsék 's miképp állittassék az ki.

Torda-m. k: Én a' szőnyegen lévő tárgynak mind igazságát, mind engedékenységet állítatom; — igazság, mert 17 évóta semmi katonát sem adtunk és így most szükség adni; engedékeny, mert az adandó katonák nem egy, hanem 8 év alatt kívántatnak, minél fogva ezen teher elhordozása sokkal könnyebb lesz. Én a' számmal is ki vagyok békülve, mert az nem sok; de megvallom, hogy egy országgyűlése kimondja azt, hogy több országgyűlésen keresztül mennyi katonát fog adni, azzal nem vagyok kibékülve, — ne gondolják a' t. RR azt, mint ha valami gyanúsítás vagy féltékenység volna bennem az iránt, hogy talán a' jövő orsz.gyűlés 3 év múlva nem tartatnék-meg, sőt meg vagyok győződve, hogy orsz.gyűlés minden 3 évben fog tartatni, 's ezen meggyőződésemet a' jelen orsz.gyűlés még inkább megerősítette. Azért kívánom pedig nem 8 évekre, hanem csak egyik országgyűléstől a' másikig megajánlani az ujonczokat, mivel ezen tárgynak több gyakorlati oldalai is vannak, melyeknek hiányos voltuk csak ide hátrébb tűnhetik ki. Ha tehát most egyszerre ajánljuk-meg az ujonczokat, ide hátrébb a' lehető hiányokat kiigazítani, nem az orsz.gyűlés joga lesz, hanem a' kormánynak marad-fenn az.

Doboka-m. főispán: Úgy látom, hogy abban mindnyájan megegyezünk, hogy azon kimutatott katonamennyiség, melyre való-sággal szükség van, hogy az ország adjon, meg fog adatni, mert ha egybevetjük Erdélyi más tartományokkal, nem esik annyi, mint más tartományokra és azt mondhatjuk, hogy azon mennyiség 25 évre kívántatik tőlünk, mert 17 évig nem adtunk semmit és 8 év múlva fogunk ismét adni. — Most a' mód-ról van szó, hogy azon mennyiség miképpen adassék, az előttem szólott t. követ úr, nem kívánja azon mennyiséget 8 év alatt kiadni, hanem csak annyit, mennyi 3 évre kívántatik. Továbbá azt mondá a' t. köv. úr, hogy a' számot nem sokatja, úgy hiszem, hogy talán köszönettel kellene elismerni az országnak, hogy azon számot, mely a' szükség kipótlására meghatározott, nem egyszerre kívánja ő Felsége az ország által kiadni, mert az nehézségre szolgáltatna alkalmat, hogy az orsz. egyszerre ily nagy számot adjon, de nehézségére szolgálna a' katonaságnak is, mert annyi ujonczot egyszerre betanítani nem lehetne. Különös az, miszerint az mondatik, hogy a' szükségét állítják és azt kívánják, hogy azon szám ne egyszerre, hanem több rátákban adassék ki; hiszen mi is azt kívánjuk, hogy azon ráták kevesebb számra szoríttassanak és ha elismerjük, hogy ezen kívánság helyes, úgy ismerni kell azt is, hogy ez országgyűlésen határozzuk meg azon rátáknak kiadását. E' részben aggodalom van az iránt, hogy egy országgyűlést átszökünk és a' jövő országgyűlés azon jogától elesik, mert nem lesz szükség arról tanácskozni; hiszen különben is mind annyiszor elesik ha nincs szükség arra, hogy azon jogával éljen, és így a' 8-ét az országosi könnyítés tekintetéből elfogadjuk, természetes, hogy azon szükség nem fordul-elő és abból az országnak semmi kára és jogának csönkulása nem fog történni, és így azon volnék, hogy azon mennyiségnek, melyet szükségesnek látunk felosztását, a' mint keretett, megajánljuk.

A. Fejér-m. k: Én a' kívánt summát nem sokkalom és helyesnek tartom t. i. a' 4000-et, miután nekünk tiszta törvényünk van az országgyűlések tartása iránt; nem tartom helyesnek a' jövő országgyűlés teendőjéről határozni, mivel nem tudjuk jövőre nézve, hogy mennyi ujonczra lesz szükség, hanem azt látnám helyesnek, hogy a' jövőre adandó katonáknak kiállítását, a' jövő országgyűlésre halasztszuk.

Udvarhely-szék k: Valamint kötelességemnek tartom, hogy a' hon szükségéhez mért ujonczokat kiadjam, úgy törvényes kötelességemnek tartom azt is, hogy

túl felől a' magunk tulajdon garantiáját is szentül megtartsam. Itt előnkbe adatott az igazgatás által egy rendszer, mely magában foglalja azt, hogy a' hon szükségére nézve, mennyi számú katonaság kívántatik jelenleg és jövőre 8 évre. Ezen rendszer azt hiszem helyes és hogy időnként pótolassék a' szükség, és hogy merőben új ezredek ne támadjanak, hogy az által helyzetünk ne nehezíttessék; — hanem azt tartom, mint Torda-megye követje mondá, hogy a' jelen országgyűléstől a' jövő országgyűlésig adassék-meg a' szükséges mennyiség. Tiszta törvényünk szerint minden évben országgyűlést tartani kívánnék: de látván ezen rendszer szükségességét, még is egy évre nem szorítkozom, nem azért, mintha nem kívánnám, hogy az országgyűlés megtartassék, hanem azért, hogy ha véletlen esetek következtében meg nem tartatná, ne legyen a' kormány arra szorítva, hogy azon mennyiséget országgyűlés nélkül is kivegye. Azt mondom, hogy 8 év előtt eljön az idő, midőn minden polgárnak adózni és katonaszkodni kell, e' tekintetből tehát nem kell praeripiálni az időt, mert meg lehet, hogy a' nemes ember nem csak szájjal fogja mondani, hogy a' haza oltárán áldozik, hanem tettel is bé fogja azt bizonyítani, mely iránt indítványomat meg e' napokban elő fogom terjeszteni. Ezekből kiindulva én e' jelen törv.cikkbe többet nem tennék, mint azt: fontolóra vévén a' kül- és belbátorság fenntartására megkívántató szükségét, ő Felségének a' jövő országgyűlésig az ujonczok számát 6000-ben megajánljuk.

Küküllő-m. főisp: Ha mi az ifjúságot általadnók ő Felsége rendelkezése alá, hogy magának a' közállománynak valami hasznót szerezzen belőle a' nélkül, hogy arról mi rendelkezünk, pártolnám az előttem szólót, de én a' dolgot egészen másképp látom. Azt látom ugyan is, hogy a' haza védelem nélkül volt és védelem nélkül van, és a' t. RR feladatul tűzték ki azt, hogy a' haza védelméről gondoskodjanak; ezt az én véleleményem szerint évről évre rendelni nem lehet, a' hadsereg állása, annak fenntartása, egy egész, melyet nem lehet minden évben önkéntesen véleményről felfüggeszteni, sőt kötelességünk elrendelni, hogy a' hadsereg a' maga idejében felállittassék, és úgy álljon mindég, mint azt most a' katonaság szüksége megkívánja, és azért én ő Felsége kívánságának örömmel megfelelelni kötelességemnek tartom.

A. Fejér-m. k: Én t. RR helytelenek tartván, azon kevés garantiáktól is mely-lyel birunk lemondani, csak a' jövő országgyűlésig határozni ezen ügyben, kijelentvén egyébiránt — ha szükségét látják némelyek a' feliratban, miképp készek vagyunk akkor a' szükséghez képest újból ujonczokat ajánlani-meg. Én tehát most megajánlok 4000-et, a' jövő országgyűlésig pedig, melynek a' törvény értelmében egy év alatt kell megtartatni, megint ígérek 1000-et; ha pedig a' bécsiúszott gyakorlat nyomán nem e-lőbb lehet reményünk országgyűléshez, mint 3 évek teltével, akkor az e-lőbb említett 4000 mellé még két ezeret ajánlok.

V. Hunyad-v. k: Útasításom azt tartja, hogy az ország által tartatni szokott 3 ezredek egészíttessenek ki. Fontolóra vettem, valjon a' kívánt 11,000 ujoncz, ahoz mér-sékelve van-e tervezve, és én úgy találtam, hogy a' midőn azon ezredek rövid idő alatt egészen ujra állítandók, számításba véve a' rendes halálozás és pusztulás eseteit, a' kívánt szám éppen illendő.

E' szerint a' kívánt szám szükséges lévén, az a' kérdés fordul-elő, hogy e' hon-ra és igazgatásra nézve az-e könnyebb és hasznosabb, ha ezen szám egyszerre adatik ki? — vagy pedig az, ha az ángáriánként adatik? Én abban a' vélekedésben vagyok, hogy a' részenkénti kiadás könnyebb és hasznosabb 1.) A' hazára nézve, mert a' ka-

tonáknak valók rendre növen-fel a' nélkül, hogy a' gazdaság folytatása érezhetőleg szenvedne, az évenként illető szám könnyen kiállítható. 2-or Az igazgatásra nézve, mert könnyebben belé lehet őket tanítani a' fegyverforgatásba. Világos lévén mind ezekből, hogy a' részenkénti előállítás hasznosabb és célirányosabb, ennél fogva a' kívántató ujoncz kiállítását 8, nem pedig 1, vagy 3 évek alatt tartom helyesebbnek. Hallottam én hogy alkotmányellenes lenne, miszerint a' 8 évek alatt tartandó országgyűléseknek a' tirokra nézve semmi befolyást nem hagyunk. Én megvallom, ebben semmi alkotmányellenest sem látok, mert az országgyűlés, a' mint 1 vagy 3 évre rendelkezhetik, úgy 8 ra sőt többre is igen.

Hunya d - m. k: A' jelen tárgyban úgy látom két vélemény van, különösen az egyik az, melyben elismertük, miképp ő Felsége nevében tett értesítés nyomán 11,000 ember kívántatik a' mostani ezredek kipótlására. A' másik vélemény pedig azt kívánja, miképp azon mennyiségnek vagy szükségnek kipótlására nem 11, hanem 6000 ujoncz adasék, minél fogva e' számításból és kimutatásból kiindulva lehetne a' számot hat ezerre reducalni és 3 év múlva a' többi kiszolgáltatni. Már ha e' jelen kérdést azon szempontból veszem, mint az a' kívánathoz képest a' leiratban áll, abból azt látom, hogy ő Felsége az erdélyi ezredek kiegészíteni akarja, és ha a' kimutatást ezen kívánattal szembe teszem, azt látom, hogy annak kiegészítésére 11,000 ember kívántatik. Ha meg akarunk felelni ő Felsége bennünk vetett bizalmának és kívánatának, 's ha köszönetünket nyilvánítjuk, és ő Felsége kívánatának hódolni kívánunk: azon esetben nem mondhatok egyebet, mint azt, hogy 11,000 ujonczot adok. Más kérdés fejlődik-fel előttem, az, t. i. hogy azon 11,000 ember kiadása miképp lesz czélszerűbb? a' szerint-e, ha a'probb részekben adjuk ki, vagy úgy mint azt ő Felsége által tett kimutatásnál fogva a' katonai szolgálat természetekivánja? Erre nézve azt hiszem, hogy most, a' mit jelenleg teszünk, arra nézve új rendszert állítunk-fel, az eddig divatozott állítási módellenében, melyről maga ő Felsége is 1840 ben kimondotta, hogy az az emberiséggel és a' józan politikával nem egyezik-meg. Ha ennek ellenében a' regementeket 8 évre akarjuk completálni, akkor nem mondunk egyebet, mint azt, hogy 8 évekre adjuk-meg a' 11,000-et, és czélszerűbben teszszük rátkában: és én ezzel azt sem látom, mintha mi a' jövő országgyűlésnek teendőjét meggátolnók, mert én az országgyűlésnek erejét és garánciáját abban látom, ha a' maga jogánál fogva, valamely tárgy iránt rendelkezhetik. E' szerint meggyém részéről azt, hogy a' 11,000 ember oly móddal, mint az a' kimutatásban van, kiszolgáltatassék, pártolom.

Zaránd - m. k: Miután az erdélyi ezredek kiegészítésére szükséges ujonczok számáról értesítve vagyunk, miután én utasításommal, az országos bizottmány munkálatának pártolására vagyok utasítva, e' téren előre tudom, meg nem állhatok, minthogy részletes utasítással a' k. leiratra nézve ellátva nem vagyok, és miután bizonyosnál bizonyosabb az, hogy meggyém katonaság nélkül a' közbátorságot és csendet fenntartani nem képes: e' szerint a' szükséges mennyiséget a' bizottmány eljárása szerint megajánlom. Én ez ügyben a' lényegét nem annyira az ajánlás idejében mint az ajánlásban magában látom; attól sem tartok, hogy ez országgyűlés egy más országgyűlés teendőjét praeripialná, mert ha ez állana, akkor minden törvény czimzetére azt kellene írni, hogy azon törvény csak a' közelebbi országgyűlésig tart. Attól sem tartok, hogy ha 8 évre megajánljuk az ujonczokat, azon idő alatt nem lenne országgyűlés, — én legkevésbé sem kételkedem, hogy fog tartatni, 's akkor a' kormányzók a' t. RR-et evidenti-

ában fogja tartani a' kiszolgáltatott ujonczokról. Elismerve hálásan kormányunk loyaltását, elismerve azt, hogy ő Felsége mind a' magyar nyelv, mind a' tisztválasztás dolgában, mind az ország, mind meggyém kívánatát teljesítette, az ujonczadásra igen is kész vagyok, és azt mind számra, mind a' kívánt időre megajánlom.

M. Vásárhely k: Mint követ küldőim utasítását követni, és azt a' t. RR elibe terjeszteni kellvén, ennél fogva bátor vagyok azon szempontból, ne hogy más idegen szavakat használjak, mint a' melyeket utasításomban tettem, bátor vagyok küldőim nézetét a' t. RR előtt felolvasni: „arra utasítatnak követatyánkfiai, miszerint küldőik nevében kívánják-meg, hogy a' nemesi osztály, mely szép szabadságait, kiváltságait és előjogait a' Hárm. Törvénykönyv I. R. 9-k. titulusból és más ide tartozó törvényekből is láthatólag a' katonáskodás terhe hordozása feltétele alatt bírja, a' katonáskodás terhe alól magát ki ne vonja, hanem inkább szabályozva és czélszerűleg, a' bel- és külbátorság fellett örködjék; ellen esetben eszközöljék meghatározatni: hogy a' nemesi rend is, mint minden más lakosa e' hazának, adót, vámot, harminczadot fizessen 's egyéb közterhekből is, melyek alól törvény által nincsen kivéve, részt vegyen; mihez képest az ujonczállítás tárgyában és érdekében merülő kérdések a' fennebbi irt eszmével és pozitív törvényekkel, ha ellenkezőleg döntetnének-el, azoknak innepélyesen mondjanak ellene, 's ellentmondásukat jegyzőkönyvbe iratván, kívánják-meg, hogy az ujonczállítás tárgyában ezen országgyűlésen szerkezendő törvények, melyeknek javaslatát a' fennebbi megjegyzések és utasítás mellett elfogadni kész közgyűlésünk csak is ideiglen vagy is addig alkottassanak, míg a' nemesi rend is vagy törvényszabta kötelességei hordozására szoríttatik, még pedig szabályosan és czélnak megfelelőleg vagy kiváltságaitól elállva az adózást és egyéb közterhek viselését vállalja-el.

Egy kir. t. számfeletti ülnök: Hogy a' kívánt ujonczok száma sokalattnék azt senkitől sem hallám, és ezt magam is igen szükségesnek és elmaradhatatlannak tartom. Mi a' kiállítás módját illeti: ha a' t. RR 8 évre adják-meg és 8 éves capitulatiot tesznek, csupán ebből kiindulva a' 3 éves megigérésben igen kicsiny garánciát látok, mert nekünk nem három évben, hanem minden évben kell kívánnunk, hogy az országgyűlés megtartassék. A' szokásnál fogva sem látok garánciát, mert 1840-től 3 év tölt-el, 1843-tól ismét 3 év, ezt szokásnak mondani nem lehet, mert több országgyűlést, hogy egy más után a' 3 dik évben lett volna, nem tudok, mert vagy évenként folyt az országgyűlés 1762-ig, a' többi bizonytalan időkben tartatott. A' jövő országgyűlés teendőjét sem praeripialjuk, mert eleink is ezt tették, midőn több ízben ujonczokat adtak, és ne csak felírásban igérjük-meg a' mennyiséget és kiállítását, hanem hozzunk róla törv.czikket. Ennél fogva én, a' tiroknak szükséges számát 8 évre megajánlom.

Egy k. h. és tartományi biztos: Ezredeinknek lepadása és a' meglévő katonaságnak elaggott volta miatt nincsen sonki, ki többé a' sürgető szükség felől kétkedhetnék. Én tehát az előnkbe terjesztett kimutatásban feljegyzett egész mennyiséget megajánlom, még pedig 8 évekre, minthogy ugyan azon kimutatásból, a' felől is meg vagyok győződve, hogy a' 8 évi capitulatiot különben helyesen rendszeresíteni nem lehetne; feltékenység fejeztetett ugyan itt ki a' felett, mintha ne talán tán ez által mintegy a' következő országgyűlésnek hatása és teendője praeripialtatnék: de ha a' t. RR magukat praeripialva nem láttak az Appr. Const. III. r. 29-k. titulusa kelésekor élt orsz. RReinek határozata által, az

idezett törv.czikket ezen országgyűlésen módosíthatni, úgy szintén nem fog jelen határozat által is praeripialtatni a' jövő országgyűlés hatása, midőn attól hogy ha a' szükség kívánná, azon maga rendén és módján ne igazithassanak, a' t. KK és RR elrekesztve nem lesznek. Felhozott továbbá az is: hogy tisztán csak 3 évekre kellene az ajánlást tenni, és én úgy vettem észre, hogy ez némelyek által mint egy biztosítékul akarva megállíttatni, az országgyűlés három évenkénti pontos megtartására nézve, hogy azonban azok, kik ezt sürgetik, honnét és miből indulhatnak-ki? megfogni nem tudom, mert a' leopolddali kötlevel 10-k pontja, és az 1791-beli 10-k törv.czikk az országgyűlés megtartására nézve, nem 3, hanem 1 évet rendel, azt pedig hasonlólag nem képzelhetem, hogy ha bár mennyi törvényt halmazunk is egymásra, hogy tudnánk több garánciát eszközölni, mint a' mennyi az idezett törvényben van, 's ennél fogva miért kötnök, mint előbb is mondtam, megajánlásunkat 3 évhez? hanem ha a' 3 éves gyakorlatból, avagy a' t. KK- és RR-nek ily értelemben mult országgyűlésen tett feliratukból okoskodva. Igen, de hogy a' gyakorlatról, még csak szólni is alkotmányyszerűleg nem lehet, valamint szintén, hogy a' repraesentatio és articuli projectum is törvényes kötelező erővel nem bír, azt a' közelebbiről lefolyt éveken eléggé módunk lehetett betanulni! Miután tehát ezek így állnak, ő Felségének alkotmányos akaratáról és a' tyai indulatáról pedig, ha avagy csak a' jelen országgyűlésre is egy pillanatot vetünk, kétkedni éppen semmi okunk nincs; mert ugyan is nem elegendő tanubizonyosága-e ő Felsége irántunk alkotmányos hajlamának és kir. kegyelmének az, hogy alig 13 évi országlása alatt e' hon KK- és RRei, ezen dicső országlás majd felét tévő ideig, mindéig országosan egybegyűlve valának? Nem világos tanubizonyosága-e ennek továbbá a' szőnyegen lévő legkegyelmesebb k. leirat? melynél fogva a' t. RR törvényes jogaikba viszszahehelyeztetének. És nem tanubizonyosága-e annak a' tisztválasztási törvény? 'S végre nem tanubizonyosága-e pedig leginkább hogy Szerdahely-szék követjenek minapi szavaival eljek „imádott nyelvünknek diplomaticai pólczra emeltetése!“ És miután, ismétlem ezen tények mind megannyi kitűnő jelei ő Felsége atyáskodó kegyelmének, és irántunk indulatának, bátor vagyok indítványozni: hogy éppen semmit se késsünk ezen atyáskodó indulatáért hálás köszönetünket kifejezni és ő Felsége bizalmára magunkat továbbá is melltökká tenni.

Egy k. h: Én a' KK és RR ajánlatát, mely szerint, tőlünk ő Felsége a' terek kiállítását most kívánta kirendelni, egész hódoló tisztelettel fogadom. Annál fogva én azon mennyiségben és idő alatt magam részéről a' 11,000 ujonczot kiállíttatni kívánom és ajánlom. Azonban garánciát teljeséggel nem tartok abban, hogy 3 év alatt csak 6000-et ajánljunk, és 3 évre; sőt ellenkezőleg abban tartom a' garánciát, hogy ő Felsége a' törvényeket megfogja tartani, ha az országgyűlés oly készséggel azt, mi kötelességében áll, az ország oltalmazására nézve megajánlja, annál fogva én abban, hogy ő Felsége országgyűlést ne tartson, ha mi 8 évre adunk ujonczokat, és teljességgel bizom ő Felsége kegyelmében, és ez bennem semmi aggodalmat nem szül.

Dobok a - m. k: A' kívánt ujonczoknak számát soknak nem tartom, mert 12 esztendőktől fogva ujonczállítás nem volt! A' kívánt mennyiségnek 8 esztendőkre a' capitulatio idejére való felosztását helyeselem, mert a' katonai szolgálat kívánja, hogy egyszerre sok ujonczokkal a' katonaság ne bajlódjék, de az ország érdekével is megegyezik, hogy sok kezek egyszerre a' földműveléstől el ne vonattassanak.

Hozatott itten fel az, hogy egyik országgyűlése a másik országgyűlése teendőjébe nem vághat bele, annál fogva csak is egyik országgyűléstől a másikig lehetne megajánlani az ujonczokat, és azok kik az országgyűlése tartása idejét a három évben kívánják megállíttatni, mostan csak három ezer ujonczot kívánnak megajánlani, hogy a szerint országgyűlésről országgyűlésre maradjon a kormánynak követelése, mely követelésre a megajánlást törvényeink garantiájául kívánják felhasználni. Én ezen indítványt elfogadhatónak nem látom, mert célra nem vezet. Nem vezet célra katonai érdekekben, mert ha valamelyik országgyűlésen megtagadtatnék azon mennyiség, mely most a capitulatio nyolcz esztendejére szükségesnek találtatott: a katonai szolgálat szenvedne; de nem vezetne célra alkotmányi biztosíték szempontból, mert a kormány egy pár ezer ujonczért a maga nézeteitől el nem állana. De ezen indítvány leginkább azért nem lenne elfogadható, mert csökkentené az ország és kormány közötti bizodalmat. Én is óhajtok az alkotmánynak garantiát, de oly módhoz nem folyamodom, mely által ön magunknak ártanánk. De biztosítanak engem jövőre ő Felségének ezen országgyűlésre leküldött kegyelmes kir. leiratai, melyek által nevezetes jogaink régi alkotmányos állásukba visszahelyeztettek, de biztosít az is, hogy korunkban a meggyőződés az alkotmányos igazgatás jótékonyágáról terjed. Ezeknél fogva vélekedésem az, hogy a kívánt 11,000 ujoncz mint méltó követelés megajánlandó még pedig a katonai szolgálat czélszerű előmozdítása tekintetéből a kívánt osztályban, a 8 esztendei capitulatio szerint 8 esztendő alatt.

F. Fejér-m. k: Küldöm kötelességemé tették, hogy a rendszeres bizottmány munkáját pártoljam. A jelenleg vitatás alatt lévő kérdésre, az említett munkálat egyfelől azt mondja, hogy nem időszerű, hanem ugyan azon egy és lehető legrovidebb idő alatt állíttassanak az ujonczok másfelől pedig azt fejtegetvén, hogy az ujonczok törvényeink értelme szerint évenként tartandó országgyűlésében, a szükséghez képest, évenként adassanak; ezennel a jövő országgyűlésig 6000 ujonczot ajánlok.

Szeben-szék k: Szavazok a kimutatásban kívánt ujonczmennyiség egyszeri ajánlása mellett, azon okból pedig, mivel az valóban mind szám szerint, mind a meghatározott időszakban kiállítás szerint, nem nagy, nem szerfeletti.

Maros-szék k: A politika azt tanítja, hogy akár mely orsz. fennállására, két erő kívántatik: 1) Külső bátorság, 2) Belső bátorság; az ezen két erőt fenntartó szolgálai a státusnak, nevezetnek katonáknak. — A nemzeti fejedelmek idejében kétféle katonasága volt Erdélynek: a) a felkelő szabálytalan nemesség, b) a zsoldosok. A nemesség mint szabálytalan erő, nyugalomra bocsátatván 1714-n, az urbéresekből helyettesített a külső és belső bátorságot fenntartó erő, de ennek meghatározása máig is bizonytalan. — Ezen bizonytalan álláspont birta arra küldömet, miszerint kötelességemé tették: indítványozzam a t. RR előtt azon nézeteket, hogy külön törv.cikkben határozzák meg ezuttal a t. KK és RR, hogy Erdély hány ezredet tartozzék kiállítani? s egy ezred hány főből álljon? Ehez képest:

1) Küldöm egy lovas és 2 gyalog erdélyi ezrednek kipótlását nem ellenzik, hogy pedig egy ezred mennyiből álljon, folyamodnak az ezrednek etymológiájához, melyeznél több nem lehet, mert az embereket papirosban vagy pengőben venni, mint a bankókat nem lehet, s ott egy, csak egyet jelent.

2) Küldöm, mint igazságos férfiak, nem látják helyesnek azt, hogy a baza oltalmazását csak urbéri osztály teljesítse, melyre nézve nézetük az, hogy az országnak minden nemesei, kik közé értetődik az egész

székelység is, a papok, mesterek, kántorok fia is, katonáskodni és sorshúzásra ellőállni tartozzanak, azon feltétel alatt azomban, hogy a felkelési kötelezés módosíttassék és a szélbeli katonáknak katonáskodása mint törvényellenes, merőben megszüntetessék.

3) Hogy a kiállítandó ujonczok mennyisége, úgy rovattathatik ki legigazságosabban a törv.hatóságokra, hogy ha kutsul a lelkek számának pontos összeírása vétetik-fel, s így az összeírást pártolják.

4) A magyar nyelvnek diplomatiáját az erdélyi katonaságra is kiterjeszteni kérem.

5) A testi büntetés megszüntetését kívánom, s azt óhajtom, hogy a katonák a haza iránt teendő magas kötelességekre, nemesebb indokok által vezéreltessenek, s a haza hűségére is eskettessenek-fel.

6) A hadfogadás (Wehrung) merőben szüntessék-meg; — mely alóadott észrevételeken kívül az országos bizottmány munkáját pártolom.

Elnök: Méltóztassanak a t. RR. a tárgy mellett maradni, most csupán a számról van szó, az pedig csak későbbi tanácskozásra való, miket a t. követ úr előadott.

Zaránd-m. k: Miután követtársam nyilatkozott, nem fárasztom a RR figyelmét, csak annyit mondok: pártolom követtársamat, mi 8 évre előre ajánljuk-meg az ujonczokat, a kiállítás módjáról méltóztassék a k. kormányzék mindég a békövetkező országgyűlést tudósítani és mint egy evidentiában tartani, hogy az által az orsz.gyűlésnek ellenörködési joga megmentve legyen.

Fogarass-v. k: Előadásokat hallottam, melyekről ő nmlga is közelebből nyilatkozta, hogy nem éppen a jelen kérdésre tartozók; ennél fogva ha azon előadásokra valami észrevételelem lenne, azokat akkorra halasztom, midőn azon tárgy napirenden és bővebb tanácskozás alatt leend. Külömben a napirenden lévő tárgyra nézve sok beszédeket hallottam refutatio formába előadva, melyek nézetem szerint helyen nem voltak, mint hogy nem volt mit refutálni, én legalább eddig senkitől nem hallottam azt, hogy tirokat nem kell adni, valamint azt sem, Maros-szék követét egyedül kivéve, hogy kevesebb tirok kellene adni, mint a mennyit az igazgatás szükségesnek mutatott ki. Azt gondolom, hogy minekutánna a t. RR azon kimutatást, melyet itt az orsz. biztosság a t. RR előtt előterjesztett, előleges tanácskozásukban megvizsgálták és az iránt megegyeztek, felesleges lesz egyebet mondani, mint azt, hogy szükségesnek találtuk magunk érdekében s meg is adjuk, mert az igazgatást és az országot elválasztani mint külön testületet, nem tartom helyesnek. Mint az vitatásokból észrevettem, csak egy kérdés van, mely iránt különbség tetetik, mely abból áll: hogy igen helyes kimutatás készült arra nézve, hogy mind az armádiának helyes fenntartása, mind az ország könnyebbége kívánja, hogy a szükséges tirokat ne most egyszerre, hanem rá-tánként adjuk-ki. Ez valóban igaz; mert mind az ország könnyebben ad kevesebbet többször, mint egyszerre sokat, mind az armádiát könnyebben lehet czélnak megfelelőleg tartani, ennél fogva most csak azt mondjuk ki, hogy a jövő országgyűlésig kiadandók lesznek a szükséges ujonczok, a jövő orsz.gyűlések után esendő rátákra való határozatot bizzuk a jövő orsz.gyűlésre; mert attól félni nem lehet, hogy ezen elvet a jövő országgyűlés megtagadandja, mivel megszünt és évről évre még inkább meg fog szűnni azon idő, midőn mi magunkat idegen tartománynak fogjuk tekinteni és a kormányt úgy nézzük mint idegen testületet. Hallottam, hogy ez gárántia az orsz.gyűlés megtartására nézve, mely tekintetet érdemel, de abba nem ereszkedem, hanem elég oknak tartom azt, hogy egyik orsz.gyűlés a másikon túl nem rendelkezhetik helyesen. — Megjegyzem még azt, miszerint egy beszélő által az mondott, hogy az orsz.gyűlést a törvény évenként meg-

tartani rendeli és hogy ezen gárántia a törvényben van; hogy ezen gárántia mennyire erős, mennyire nem a következés megmutatta.

Kraszna m. k: Mint az előttem szóló is mondá, az előadott vélekedések között kevés különbség van. Ugyan is ezen tárgynak két nevezetes ága van, egyik a mennyiség, másik az orsz.gyűléstől orsz.gyűlésig való rendelkezés. Mi az általános és részletes mennyiséget illeti, abban a két vélekedés között különbség nincs, mert az egyik egyszerre ajánl-meg 4000-et, azután ezeret ezeret évenként, míg a 11,000 kitélik, a másik egyszerre ajánl szintén 4000-et és azután két évre két ezeret. Ha állásunkat nem úgy nézem, mint annak kellene lenni, hanem úgy mint az valósággal van, úgy az orsz.gyűléstől országgyűlésig való megajánlásba gárántiát nagyon keveset látok; mert mi a kormánytendenciáival szembe nagyon gyengék vagyunk, de minél gyengébbek vagyunk annál hajlandobb vagyok megragadni minden kis gárantiát, azért én most is megajánlom a 4000-t és évenként ezeret ezeret a jövő orsz.gyűlésig. Van azon megyének, melyet képvislek egy kívánsága, melyet úgy hiszem a t. RR méltányolni fognak: tudják a t. RR, hogy az 1836-ki XXI-ik törv.cikk a Részeket Magyarországhoz visszacsatolni rendeli, azt is tudni méltóztatnak, hogy a magyarországi gyűlés a Partium megyékre bizonyos ujoncz mennyiséget rött-ki; azon mennyiség, mivel még a Partium tetleg visszacsatolva nincs, azon megyében nem vétetik-ki, küldöimnek azon kérésük van, méltóztassanak a t. RR módját találni annak, hogy ha azon mennyiség a partiumi megyékre ki fog vettetni és ki is fog vétetni, mely most meghatározottatik, akkor midőn a visszacsatolás megtörténik, azon mennyiséget, melyet a magyarországi törv.hozás Kraszna-megyére rött, fel ne vegye.

Egy kir. hiv. és udv. tit. Az előttem szólott érdemes szónokok beszédeiből úgy vettem észre, hogy in thesi mindnyájan meg vagyunk egyezve abban, miszerint ujonczokat mindnyájan adni akarunk, a különbség csupán a számra és időre nézve van. Egy része az előttem szólóknak azt kívánja, hogy az igazgatás kívánságához képest az ujonczok 8 évre állíttassanak és adassék 11,000 olyformán, hogy most állíttassék 4000 ember és a mostani évet követő 7 év alatt ezer ezer ember évenként és így az egész 11,000 ember 8 év alatt állíttassék-ki. Másik rész azt kívánja, hogy kevesebb időre, az az 3 évre adassék 6000 ember. Úgy látszik, hogy ezen rész abban valami biztosítékot keres: de én nem sokkal látok abban nagyobb biztosítékot, mintha egyszerre adjuk-meg a szükséges mennyiséget, mert gondolatom szerint abban van a legnagyobb biztosíték, ha az orsz. RRei ajánlják-meg az ujonczokat, arra nézve pedig ő Felségének leküldött leiratánál fogva biztosítva vagyunk azzal, hogy az orsz. RRei készítik a kulcsot, a k. korm.szék által előadandó adatokhoz képest. Harmadszor abban is látok biztosítékot, hogy a kir. korm.szék országgyűlésről országgyűlésre az orsz. RReit az ujonczok állításáról evidentiában tartja, ezek tehát nézetem szerint elég biztosítékok arra, hogy magunkat az ujonczok állítása és megajánlása jogából ki nem vetkeztetjük és ennél fogva Doboka-megye t. főispánjának véleményét pártolom.

Egyik ítélő mester: Úgy veszem észre, hogy a mai és tegnapelőtti ülésen még egy szó sem volt az ellen, hogy a szükséges ujonczok számát meg ne adjuk, mindnyájan megegyeztünk abban, hogy a szükséges mennyiséget megadjuk; már a kérdés csak az lenne, hogy mennyi az, mennyire szükség van, az a bizottmánynak kimutatott és annak jelentéséből értettük, hogy azon szükség 11,100. Ha egyszer áll az, hogy azon mennyiséget, melyre szükség van, megadni kívánjuk, áll másfelől az, hogy a szük-

gég 11,000: 's ebből más következtetést ki-
vívni nem lehet, mint azt, hogy a' 11,000-
t megadjuk. Felhozott az: hogy a' 11,000-
t megadjuk, de csak három évre és pedig
0,000-ret. Hiszen ha a' szükségét megadnia-
rjuk, mely 11,000, miért kellessék adni
0,000-ret, ha ez alatt azon cél van, hogy
az orsz. gyűlés megtartására nézve garantiát
szarunk felállítani, akkor másképpen állunk,
ha a' szükségesség szempontjából indu-
lunk ki, akkor azon véleményt nem he-
szeslem. Ha garantiát akarunk abban fel-
állítani, kéntelen vagyok megvallani, hogy
dobjan én különös garantiát nem talállok; mert
szűzünk-vissza az elmúlt időkre, mely alatt
az orsz. gyűlés tartatott, még is tirok nem ki-
tántattak, tehát midőn a' negyedik orsz.
gyűlésen szólít-fel ő Felsége a' szükséges
ujoncok kiadására, ez tény, mely azt bizo-
nyítja, hogy a' tirok adása az orsz. gyűlés-
nek nem nagy garantiája. De vegyük más
oldalát a' dolognak: ha felveszem, hogy
mennyi költségében kerül a' kormányhoz az
orsz. gyűlés, — mint a' legközelebbi orsz. gyű-
lés megtartása 50—60 ezer pengő forintba ke-
lült, tehát ha a' kormány nézete az, hogy
orsz. gyűlést ne tartson, akkor a' tiro meg-
állás nem garancia az orsz. gyűlés megtar-
tására; mert a' kormány teheti azt, hogy az
orsz. gyűlés megtartására kivántató költséget
ordítja tirok fogadására. Magyarországi pél-
dákat véve-fel, tudjuk hogy ott rendszer-
t három száz forintért kaptak tirokat, 's
szerint 50—60 ezer forintért lehet fogad-
ni 7—8000 ujoncot. Nekem garancia a' kor-
mány loyaltitása, és sokkal inkább bízom a'
kormány loyaltitásában, mint sem oly indirect
garantiát kívánnék felállítani, midőn bizonyos
az, hogy 11,000 tirora van szükség. — Egy
vármegye t. követe felhozta, hogy a' köznép
nimélése tekintetéből, a' szükséges mennyi-
ség ne egyszerre álltassék, hanem egy évre
1000, és két évre két ezer, 's így lesz a'
köznép kímélve, — én azt hiszem: hogy ugy-
is kímélve a' köznép, ha a' megkívántató
mennyiséget 11,000-ret megadjuk, 's annak
állítása iránt meghatározzuk, hogy a' köze-
lebbi évben 4000 's az ezt követő hét évben
eddig 1000—1000 ujoncz adassék. Ez ellen
felhozott azon ok, hogy ezen orsz. gyűlés
praeripálja és elhatározza a' jövő orsz. gyűlés
rendumát, tehát egy törvény több orsz. gyű-
lésekre is kiterjeszti a' magakötelező erejét.
En ezt nem úgy látom, a' törvénynek több
századokon keresztül kell hogy álljon, egy tör-
vény nem praeripálja a' jövő orsz. gyűlés teendő-
it, egy törvénynek több időre kell tartani. Vé-
lekedésem abban központosul, hogy a' 11,000
ujoncot adjuk-meg, a' kiállítás pedig tör-
vényjék-meg úgy, mint előadtam. (Vége kö-
vetkezik.)

Hibaigazítás. Közelebbi 67-d szám-
ban a' 420-d lapon 2-d oszlopon Kézdivásár-
hely követjének beszédjében a' 3-d rendben
tekintetes helyett olvasd: tisztelt.

Rövid közlés. Az augst. 21-n
tartott 80-d országgyűlésben, jegyzőkönyv hi-
tesítés után összeolvasztott a' megajánlott
11,000 ujoncz számát tartalmazó törv. cikk
és az ezt kísérő felirat, 's hitelesítés után
egy küldöttség hunyadmegyei főispán vezér-
lete alatt, elvitte ezt kir. biztos ő nmlgához
Felséges Fejedelmünk szentséges színe elibe
leendő juttatás végett, miután megkezdődvén
a' tanácskozás az ujonczkiállításakor megtar-
tandó utasítás hátralévő pontjai felett, az béis
végeztetett. — Fes ő fejér-m. követjének
aug. 3-n a' 74-ik ülésben tett indítványa köve-
keztében kinevezetett az orsz. biztosság a' F.
Fejér-m. főispánja vezérlete alatt, melynek
kötelezése leendő folyó év szeptember 12-kén
N. Váradon, m. országi kir. helytartó cs. kir.
herczeg István ő cs. kir. feonségének, a' KK.
és RR. nevében tisztelkedni. Ezután Küküllő-
m. követje következő indítvány tételére sort

kért: „Mivel a' testvér magyarbónivaspályák
naponta közelednek Erdélyhez — ennél fogva
felhívom a' KK és RR figyelmét, miszerint
most előre gondoskodjanak az iránt, hogy a'
Konstántinápolyig tervezett útvonal Erdé-
lyen vitessék-át, a' hon felvirágzása tekinte-
téből:“ mely felhívást a' KK és RR. egy a-
karattal pártolták. — Végre miután elnök
ő nagymga az ujonczállítás utasítást magá-
ban foglaló törv. cikket kísérő feliratról tett
említést, határozattá lett: abban ő Felségét
alázatosan megkérni, hogy az erdélyi ez-
redékhez csak erdélyi hazafiak al-
kalmaztassanak — egyszersmind napi-
rendre kitűzte: 1) A' magyar nyelv tárgyában
leküldött törv. cikket. 2) Hogy az urbér
béhozatala által a' földadó nevedekni nem
fog. 3) A' hazafiak közzé bevett egyének ne-
veit tárgyzó törv. cikket. Ugyan ez alkalom-
mal az V-d kir. előterjesztés szerint a' Approb.
III R. 8-d címének módosítását tárgyzó
törv. javaslat kidolgozása az orsz. rendsz. bi-
zottság kötelességévé tételét. — Aug. 23-
és 24-n a' magyar nyelv 's többi tárgy fe-
lett követi 's kir. hivatalosi ülésekben előleges
tanácskozások folytak.

Gazdasági tudósítás. Az er-
délyi gazdasági egyesület, jelen év
július 25 és 31-diként tartá közgyűléseit a' ca-
sino terében mélt. ifj. gróf Bethlen
Pál elnöklété alatt. Legelőbb felolvasztott
az egyesület múlt év második fele alatt tett
munkásságát tárgyzó felévi tudósítás, azu-
tán az egyesület beligazgatását, pénzügyi
állását és teendőit illető előterjesztések és
indítványok tárgyalattak, melyek nyomán
tett határozatokról, a' jelen nem volt rész-
vényeseket és honfiakat ezekben értesít-
jük.

1) Az egyesület jelen részvényeseinek
száma 209, kik közzül még néhányan rész-
vényeket adott szaruk és kötelezősük ellené-
re is be nem fizetvén, azon határozat tétel-
tett, hogy a' választottság azoknál a' fizet-
len részvénydíj bevételeit levelek által szor-
galmazza.

2) Az 1846-ik év második feléről készült
pénztári számadás közgyűlésileg is megvizs-
gáltatván és hibátlanak találtatván, a' pénz-
tárnok jegyzőkönyvileg abszolvtatott.

3) Az 1847-ik év első feléről készült
és választmányilag megvizsgált pénztári szá-
madás közgyűlésileg megvizsgálására bizto-
sok rendeltettek ki.

4) Az aszsupataki birtoknak 2,400 pfto-
kon megvétele- és kifizetéséről kötlevel fel-
olvasztatván, annak nyomán az egyesületnek
azon birtokbai törvényes béigatása kies-
közlése, úgy a' nemes város, mint alapító
részére adandó levél elkészítése, választott-
ságra bízott.

5) Előterjesztetvén az, miszerint igen
célszerű lenne, ha az egyesület a' marhaki-
állításnál nem csak a' marha szépségét és
erős testalkatát, hanem a' teheneknél a' jó
tejlőséget is tekintetbe véve, azokra néz-
ve is jutalmakról gondoskodnék; hogy az, a'
téggazdaságnak, mely hazánkban nevezetes
és jövedelmező cikk lehetne, ösztönül szol-
gáljon, választottságra bízott, miszerint ar-
ról egy tervet készitvén, azt a' jövő janua-
riusi közgyűlésre terjeszse-fel.

6) Az egyesület a' birtoktagosítást tart-
ván a' hazában a' gazdaság felvirágozhatása
biztos alapjának, azért örömmel várja a' je-
len országgyűlésről felterjesztendő tagosítási
törvényezik legfennsőbb megerősítését. Lát-
ván azonban, aziránti némi ellenszenvet a'
hon kisebb birtokosai, 's tehát éppen azok
közt, kiknek legtöbb hasznót hajtana, elha-
tározta: addig is míg saját pénzereje enged-
né, most ezúttal a' választmányt megbízni,
hogy igyekezzen magánosokat arra bírni, 15
—20 holdból álló kis váltó gazdaságokat
hozzanak létre, melyek egyfelől, szemmel lát-

ható és kézzel fogható erősségül szolgál-
nak a' tagosítás mellett, másfelől mintául a'
jóigyekezetű apró gazdák számára.

7) Magyarhonban több jeles szakértő fér-
fiak által szerkeztet- és „Szókehalmi könyv-
tár“ cím alatt kijöendő gazdasági munká-
ra előfizetett.

8) Az emlékpénznek Bécsben leendő ki-
nyomatásuk iránt a' szükséges lépéseket
megtette.

9) Tapasztalván az egyesület azt, misze-
rint Erdélyben a' ménes könyv nemléte
miatt, a' televér lovak, különösen a' külföl-
diek előtt nem bírnak elég hitelességgel: a'
választmányt megbízta, hogy e' körül tegyen-
meg minden lépéseket, 's intézkedjék oly
móddal, hogy vagy Erdélynek magának le-
gyen ilyforma hiteles ménes könyve, vagy
pedig csatlakozzék a' magyarhonhoz, az e-
redményről a' januáriusi közgyűlésre jelen-
tést tévén.

10) Sz. Keresztúron jelen év má-
jus 2-kán a' szarvasmarhakiállítás és jutal-
mazás, úgy a' jelen év tavaszára kitűzve volt
váltóke-verseny megtörténvén, az eredmény
következő:

1-ör Marhakiállítást illetőleg:

a) Bikák közzül az első 20 p. ftot nyer-
te demeterfalvi Deák Ferencz 1 éves bikája,
a' második 12 p. ftot városfalvi Sándor Ján-
nos 1 éves bikája, és a' 3-ik 8 p. ftot kadá-
csi Inczei János 2 éves bikája.

b) Az ünők közzül, az első 20 p. ftot
kecsesi Sándor István 2 éves ünője, a' má-
sodik 12 p. ftot jánosfalvi Hegyi János 1
eves ünője, és a' 3-ik 8 p. ftot ujszékeli Bu-
zogány János 1 éves ünője nyerte-el.

c) Dicsőre oklevéllel megjutalma-
zandóknak ítéltettek: uradalmi gazdatiszt
Veres Ferencz, 1 és 2 éves igen szép bi-
káiért, és udvarhelyi év. ref. kántor Deme-
ter János egy 2 éves bikáiért.

2-ör. Az ekeversenyt illetőleg.
A' versenyre kiállított 8 ekek közzül 2 volt
a' szabályok értelmében készitve, melyek
közzül a' kitett 40 p. ft díjt a' biztosság sz.
keresztúri Barabás István ekéjének, mint né-
zete szerint legjobbnak ítélte. — A' másik le-
ketulajdonos martonosi Máté György pedig,
kinek ekéje dicséretben részesült, azt minden
vas készületével együtt mintául a' gazda-
sági-egyesületnek ajándékozta. — Az eke Ko-
lozsvárt is megpróbáltatván, nagyon jónak ta-
láltatott, 's a' derék földésznek, midőn ipa-
ra dicséretre és az egyesülethez viseltető jó
indulata köszönetreméltónak ítéltetett, — a'
mellett neki egyesek ajándékából igen jó e-
kéjéért 25 p. forint jutalomdíj adatott

11) Zsibón jelen év július 11-kén
tartatott szarvasmarhakiállítás- és jutalma-
zásnál

a) A' bikabornyak közzül jutalma-
zandónak a' szabályok értelmében egy talál-
tatott, tihói Kozis Tomáé, 's annak is csak
a' harmadik, azaz a' 8 p. ft adathatott ki.

b) Az ünbornyak közzül, az első
20 pft jutalmat nyerte solymosi adózó Da-
nyis János 3 éves tinója, — a' 2-ik 21 p. ftot
udvarhelyi adózó Krisztóban Vaszilika 1 éves
bornya, és a' 3-ik 8 p. ftot zsibói adózó
Daróczi János 2 éves ünője.

Dicsőre oklevéllel jutalmazandóknak íté-
tettek b. Wesselényi Miklós úr két 3 éves,
és egy 1 éves ünőért, Wersényi István egy
1 éves ünőért, és Szabó Miklós helybéli
uradalmi gazdatiszt két 1 éves bikáiért.

12) Kolozsvárt jelen év július
26- 27- 28- és 29-dik napjain a' lóvásár, 's
30-án a' szarvasmarhakiállítás és jutalmazás
megtörténvén, az eredmény következő:

1) A' lóvásárra igen sok lovak hozattak-
b, melyek közzül mind remondázás után,
mind azon kívül számosan költek-el. Azon-
ban, ha ezen lóvásár az egyesület részéről
tett intézkedések ellenére a' várakozásnak

teljesen még meg nem felelt is, remény lehet egy szép és biztos jövődökhöz, ha a buzgóság a részvételek örvényében nem merül-el.

2) A' szavasmarhakiállításnál jutalmat nyertek:

a) A' bikák közül mészövi Kereki János 1 éves bikája 10 p. ftot.

b) Az ünök közül Krisik Pál 2 éves ünője 10 p. ftot és zsuki Krisán Dávid 1 éves ünője 10 p. ftot.

Az első- és másodszépségű bikákra, úgy az elsőrendű tinóra kitűzött jutalom a szabályok értelmében ki nem adathatván, benn maradt.

Dicsérő oklevéllel jutalmazandóknak ítéltettek:

Gr. Teleki János úr egy 2 éves bikája- és két 3 éves ünőjéért, mint legszebbekért.

Tanácsos ifj. Pataki József úr 2 éves ünőjéért.

Uradalmi gazdatiszt Szilágyi György egy 1 éves ünőjéért.

Ezek a gazdasági egyesület munkálkodásai a' jelen évben, melyet ezennel köz tudomásra juttatunk.

Ifj. Csizsár Sámuel
egyleti jegyző.

Ausztia.

Bécs. Császár és császárné 6 Felső-gök aug. 17-n délelőtt Schönbrunnból a' déli vaspályán Gratzba mentek. Császár 6 Felsege szándékozik onnan a' Cilli-ig menő és munkában lévő vasúti vonalat megtekinteni. — Egyébiránt 6 Felső-gök még a' hónap vége előtt Schönbrunnba visszatérnek.

Galiczia. A' mult 1846 d év kezdetén ez országban történt összeesküvésbe és lázadási mozgalmakba belekeveredett Wisniewski Theophil és Kapuscinski József, ez utolsó azonkívül a' tarnowi véres események után mint Pilsno városa polgármestere Markl Gáspár gyilkosa — miután az ellenük indított büntető kereset lefolyt, minden törvényszékek ítélete nyomán — mi legfelsőbb helyen is megerősített — mult jul. 31-n közel Lemberghez felakasztattak. Mitrowitz Leopold nevű pap, ki épp úgy halálra ítéltetett, annyiban kegyelmet nyert, hogy halálos büntetése 20 évig tartó fogságra átváltozott.

KÜLFÖLD.

Spanyolország. A' királyné jul. 29- és 30-n Riofrio környékében nagy vadászatot tartott, de a' mely nem egészen kedvezőleg történt. Ki. Annak mindjárt az elején a' vadászkutyák elszaladtak, a' nélkül, hogy gazdáik kiáltását számbavegyék. Csakugyan más nap a' királyné saját kezével két szarvast ejtett-el, 's a' kíséretében lévő tábornok Serrano, Ros de Olano és Caminero nyolcz különböző vadat lőttek. Az első egyébiránt úgy szakadt, hogy a' társaság még az utóbbirt nap estvéjén San-Ildefonsoba visszatérni jónak látta. Mivel a' királyné lóháton és könnyű öltözetben volt, Serrano tábornok felső öltönyét vette magára, 's midőn a' mulatókastélyba megérkezett, hozzátartozói alig ismerték-meg. Egyébiránt az egészsége most igen jó, kedve vidám, minék a' julius utolsó napjaiban általa adott hangverseny is bizonyosága, melyben 6 felsége maga több áriákat 's andaluziai népdalokat énekelt. A' régi feszes udvari szokás vagy etiquette a' san-ildefonsoi falusi mulatás köréből egészen száműzve van, 's azt egy más és könnyebb váltotta-fel. A' királyné főudvarmestere gr. Santa Coloma, kit mindenütt az első hely illet, örömet hátrahuzza magát, mihelyt egyik a' kegyben hirtelen felemelkedő udvari tábornokok — generales cortesanos — közül valamelyik előtolakodik. — Ros de Olano és Serrano közt némi surlódás történt, mivel az elsőnek nője a' hangversenybe meghíva nem volt. — Serranonak, mint kiválasztott

kedvencznek kitüntetése, és a' neki engedett nagy előnyök sokaknak nem tetszenek, 's még a' királyné őrizetére rendelt tisztek közt is néha versengést okoznak, 's a' nevezett kedvencz nem régiben keményen összevívkozott a' palotában lévő hadi-mérnöki tisztekkel, kik neki a' töle igényelt tiszteletet megadni nem akarták. — A' miniszterek csak nem szüntelen útban vannak Madrid és San-Ildefonso közt. Salamanca mindég Serrano tábornokhoz száll. August. 2-n a' francia követ is künn volt 's a' montpensieri hercegné levelét adta-át a' királynénak. Más nap az angol követ és főminiszter Pacheco mentek-ki 6 felségéhez.

Nagybritannia. Wight szigetén aug. 10-n titkos tanácsi ülés tartatott, miut mondják a' parlamentnek novemberig leendő elhalasztása végett. — A' királyné és Albert herceg két nap mulva aug. 12-n tengeren Skotziába utnak indulnak. A' hajó csapat minden éjjel a' parton egy kikötőben horgonyt vet-ki 's megállapodik, de a' királyi társaság a' hajón marad. Így a' Sz. György csatornán feleveznek, 's többek közt Man szigetet, Clyde folyó torkolatját, Staffa és Jona szigeteit meglátogatandják: azután a' királyné és Albert herceg Loch Lagan tó partján lévő vadász-kastélyban fognak mintegy három hétig mulatni, mely egy fére-eső magános vad környékben van.

Az eddigi tudva lévő 530 választások közül 286 liberalis 91 peelita és 153 végegyeleti van. A' megyék választásainagyobbára az utolsókra estek. — A' whig vagy liberalis párt többségét eddigelő 42 szózatra számítják, de a' szembeálló pártok mennyiségét voltaképpen tudni még most nem lehet, mivel több új tagok politikai hitvallása nem ismeretes. A' megválasztott tagok közt vannak lord Morperth, Villiers, Shiel, O'Connell János, és Dániel, Reynolds repealer Dublinban, ki Gregory-t jegyözte — Mac-Gregor-t.

O'Connell Dániel — a' nagy szabadtó temetése Dublinban aug. 5-n volt: ahhoz hasonlót Irland még sohasem látott.

Törökbirodalom. A' szultán közelebből megengedte, hogy a' zsidó ifjak a' galata-szeraji orvosi iskolába felvétessenek.

Jul. 24-n cs. kir. internuncius gr. Stürmer és a' követségi személyzet jelenlétében tetetett-ki a' követi palota mellé építendő cs. k. főconsuli és postahivatali ház alapköve. — Albániában háboruságok ütöttek-ki magukat, miért a' szomszéd tartományokból oda számos sergek indítottak, 's Emin pasa a' főhaditanács elnöke is haladékal nélkül oda menend, azon sergek fővezerségét átvenni. — A' görög udvarrali egyenetlenség, melyben mint tudva van a' bécsi csász. udvar közbenjáróskodik, még teljesen eligazítva nincs.

T Á R C Z A.

Hírharang. A' hatalommal és előjárói tekintéllyel nagy mértékben visszaélés példáját látta Felvinczen egy idegen kereskedő, ki a' mult junius elején ott tartott baromvásárban megfordult 's azután még többfelé utazván, közelebből ide Kolozsvárra érkezett. A' városszolgák egy pár legényt börtönbe valának kísérendők. A' a' város főbírája — kinek more solito a' kancsóba méjebben belépillantott, vidám és magas kedve volt — két testvére társaságában (egyik enyedi humanissimus volt, de úgy látszik nem sok humanitás ragadott-rá, a' másik korcsmáros) tántorgó méltósággal ment utánok, de az ifjak mentegetődztek, 's a' nép közül egy Szacsvai József nevű ifju felszólalt, hogy a' letartóztatandók ártatlanok, és a' hibás a' vásárban maradt — mire a' tek. főbíró úr megboszszazkodván testvéreivel és az egyik városszolgával mind az arestándókat, mind a' mellettök felszólalt vakmerő agyafőbe kezdték verni, a' földön

elnyultak mejjét lábbal térdrel tapodták, a' korcsmáros pedig az egyiknek nyakát szorította kifacsarta. A' kereskedő e' szörnyű lázadásra gyilkost kiáltott, 's mivel éppen az reform. templom előtt történt a' vérengzés, befutott a' paphoz, de a' ki N. Enyeden volt 's kiabálása semmit sem ért; a' verekedésnek a' fáradság vetett végett, 's az összevívkozott ifjakat mások vitték haza: csak a' felbőszült ifjunak behasított homlokából annyira vére folyt-el, hogy még harmad nap mulva is látszott a' nyoma. Az egyik városszolgák ki az igazság e' rögtönkiszolgáltatásába nem avatkozott — a' tek. főbíró úrtól keményen megdorgáltatott. (Egy más felvinczi erőszakosságot közelebből közlendünk.)

Károly fejérvártt a' közelebb mult junius elején tartott városi közönség gyűlésének — melyről a' bővebb tudósítás később vetkezik — tárgya volt a' város és kiskisfaludi birtokosság és adózó közönség között fennforgó erdő 's legelő használata tárgyában a' kir. kormányzék által parancsolt tudósítás megtétele — mely alkalommal minivel a' kir. kormányzék a' fennforgó erdő 's legelő használatát is előlegesen bétiltatónak látta — egy szájas egyén 's városi tisztviselő — kinek egyébiránt most Kolozsvárt kell ülni, — a' kir. kormányzék iránt tartozó tiszteletéről elfelejtkezve, azt gyanúsító, illetlen és kiméletlen szavakba foglalt, 's dacolást, ellenszegülést tanúsító felírást javasolt, 's vagy két agyafúrt azt pártolá is, de csakugyan a' helytelen és illoyalis indítvány nem állott-meg. — A' mely várost a' végzésekre szellemes vagy ellenzéki előjáróval látogatottak-meg — ott az ilyen 's még ennél nagyobb rosak is eláradni szoktak, mert „pis-cis a' capite foetet.“ Egy utazó pedig, kitől e' tudósítást kaptuk, megjegyezte, hogy azonnali előjáró az ilyen kártékony példaadásnál jobban tenné, ha a' tanácsháznak a' királyi kormányzék által annyiszor parancsolt építéshoz hozzá kezdetne, a' mire rendelt tőkénél kezeléséről és eltűnéséről, 's megint kölcsönalakban előtűnéséről különös hírek szárnyalnak, 's még azt is mondják, hogy az építéshalogatásával a' hivatalban tovább megmaradás terve is kapcsolatban állana.

Tordán a' kath. kir. nemzeti iskolában derék és szorgalmas tanító Roidel József útmutatása alatt m. jul. 18-n közpróbatétel volt, midőn a' fiu mint leánygyermek a' vallásból, főbeli számításból, magyar és német nyelvből értelmesen és igen jól feleltek.

Nagyenyeden a' nemes város megúván a' dézmálással összevívkozott nyugtalanságokat: a' helybeli ref. kollégiummal és eklézsiával kötött egyezésnél fogva az elsőből 30 ezer, az utolsóból 20 ezer v. rfton a' dézmát és negyedet megváltotta — mely összevív jul. 26-án két tanár, 's az eklézsiái képviselők jelenlétében leszámoltatott, 's a' megváltás és szabadulás napja délutáni 6 órakor taraczkok durrogása 's víg lakomázás közben meginnepeltetett. (Az egyezés — miután minden végrehajtva volt, felküldetett a' ref. főconsistoriumhoz megerősítés végett, de egy pont megigazítása végett visszaküldetett.)

Marosvásárhelyt a' lopás közelebből erősen eláradott, minék több példait magában foglaló tudósítás közöltetni fog.

Házladási hirdetmény. Pesti kereskedő és kolozsvári polgár Delhaes Richárdnak, három utzára rugó saját óvári háza és telke — mely régebbi romlott állapotjából egészen megújítva, czélszerűen helyreállítva és több külön lakásokra osztályozva, kényelmesen használtathatik — örök áron kész pénzért, vagy termékekért is eladandó, akár Pesten, Budán lévő házakal, ugy ezen városok közelében, nemes Magyarországon akarmelyik megyéjében fekvő nemes birtokkal is elcserélendő. — Bővebb értesülést vehetni iránta kormányzék ügyvéd Kollát Sándortól, a' folyó év szentmihály napjaig Möriz háznál szállásán; azután pedig hidutszai — Silvesterféle — saját házában, az ugynevezett Quarta házban éppen szembe 281. szám alatt. Kolozsvárt julius hava 10-én 1847.